

"DRAUGAS"

Published Daily Except Sundays
One Year \$8.00
Six Months \$4.00
AT NEWS-STANDS 3c. A COPY
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.,
2334 S. Oakley Ave. Chicago, Ill.
Tel. Roosevelt 7791

DRAUGAS

(LITHUANIAN DAILY FRIEND)

JEI MYLI LIETUVĄ
PIRK LAISVĖS
BONĄ

KAINA 3 CENTAI
PRICE CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, PIRMADIENIS, SPALIO (OCT.) 3 D., 1921 M.
ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 31, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

METAI-VOL. VI No. 232

BAVARIJA PAGEIDAUJA KARALIAUS

MUNICHAS, Bavarija, spal. 3. — Kam tenka čia apsilankyti, kiekvienas yra vienodos nuomonės: čia kur-kas — mažiau, kaip kitose Vokietijos dalyse, matoma žmonėse nuovargio nuo karo, mažiau visokių naminių nesmagumų ir pačių gyventojų tarpe nesutikimų.

Dar neseniai čia premieri buvo Dr. von Kahr, kurs buvo linkęs kaip ir autokratizmo. Bet del tų savo tendencijų taigi jis turėjo ir pasitraukti iš užimamos vietos.

Buvęs premieras Kahr labai nesutiko su nacionale Berlyno valdžia. Jis stovėjo už Bavarijos nepriklausomybę. Nors jo nusistatymas nebuvo aiškus, tačiau jis priešinosi visokiai Berlyno valdžios diktaturai.

Šiandien premieri yra demokratingas vyras. Tai grafas Hugo Leichenfeld. Šitas aiškiai ir atvirai stovi už vienybę su visa Vokietija. Taip pat stovi ir už Vokietijos respubliką. Tik jam norėtusi, kad nors kartą nacionallėje Berlyno valdžioje įvyktų kokios nors atmainos. Reikėtų, kad negeistini partijiniai socializai pasišalintų ir leistų Vokietiją valdyti suprantantiems žmonėms.

Bavarija stovi už karalių. Iš visų šalies gyventojų yra trys ketvirtosios dalys valstiečių, valdančių savo žemę. Tie valstiečiai yra katalikai, pasiturintys žmonės. Del to Bavarijoje jokiuo būdu negali per daug prigyti socializmas, gi komunistams tai visai nėra vietos.

Bavarijos gyventojų dauguma nori karaliaus. Anot jų, tuomet šaly būtų kitokia tvarka. Tačiau karalius turi grįžti ne per revoliuciją ar prievartą, bet ramiuojų keliu. Jis turi grįžti pareikalavus gyventojų daugumai. Nes kuomet dauguma gyventojų reikalauja, tuomet prieš tai negali rasti jokių kliučių.

Iš gyventojų apsiėjimo galima nuspėti jų mintis ir troškimus. Matyt, ir daugybė buvusių kaizerio armijos viršininkų nujaučia bavarų norus ir jie tikisi grįžti čia karalius, jei jie daugiausia šiaudie Bavarijoje apsigyvenę ir pasirenge duoti savo reikalingų patarnavimų monarchistams.

Bavarai nenori, kad čia ir kur kitur grįžtų buvusio kaizerio šeimos nariai. Jie stovi už savo buvusį sosto įpėdinį, kunigaikštį Rupperechtą.

Pramatoma Taika Anglijos su Airija

LONDONAS, spal. 3. — Čia neturima jokios abejonės apie greitai įvyksiančią taiką Anglijos su Airija.

Airių respublikonų vadas de Valera priėmė Anglijos premiero Lloyd George pakvietimą konferencijon, kuri čia turi prasidėti spalio 11 d.

Tuo pasiremiant taigi ir pramatoma, kad toliau taikai nėra jokių kliučių, kad kovos Airijoje nebus atnaujintos, kad abi pusi nuspėdė susitaikinti gražiuoju.

Lygiai ir iš paties Dublino gaunamos gražios žinios. Airiai republikonai taip pat nusprendė stovėti už taiką ir daugiau nepakelti tuščios kovos už nepriklausomybę. Nes ta kova vietoje nepriklausomybės duotų tik vieną pragaistį.

Vietos anglų spauda vienminčiai tvirtina, jog ateinančioji konferencija duos taiką. Ir ji turi duoti taiką. Nes gana tų prajovų.

BOLŠEVIKAI RANDA APGAUDINETOJUS.

Sako, jie apgaudinėja bolševikų valdžios priešus.

MASKVA, spal. 3. — Pastaraisiais laikais Anglija ir vėl su aštria nota atsisuko prieš Rusijos bolševikų valdžią. Anglija kaltina bolševikus, kad jie nepildė padarytos su ja prekybos sutarties sąlygų. Bolševikai pasižadėjo liautis su savo propaganda Anglijos posesijose ir dominijose. Pasirodė, kad jie to pasikietinimo visai nepildo.

Kuomet Anglija apkaltino bolševikus už vedamą jų propagandą artimuose Rytuose, bolševikų valdžia kuoveikiau Anglijai atsakė, kad ji apie jokią propagandą nieko nežinanti. Pranešė, kad tuo klausimu atliksią tardymus.

Dabar čia bolševikų laikraštis Izvestija žinomas ko-

munistas Karl Radek paskelbė, jog Anglija bolševikus už propagandą kaltina pasiremiamą šarlatanų ir šnipų melagingais pranešimais. Svarbiausias iš tų šarlatanų, kuris melagingai kitas valstybes informuoja apie bolševikus, yra Weissmann, Prusijos valdininkas.

Radek sako, kad bolševikų valdžia tam tikslui turi dokumentų ir bi kada gali įrodyti, kad tas Weissmann niekus praneša apie bolševikus. Gi Anglijos valdžia, remdamas tais pranešimais, tuojaus ir puola Moskvos valdžią.

Anot Radek, Weissmann už pinigų dirba prieš komunistus. Jis turi visą eilę ir padėjėjų.

MASKVA, spal. 3. — Čezvičiaika nugalabino dešimtį anarchistų už suokalbių prieš bolševikus.

PLATINKITE "DRAUGĄ"

NEGEISTINAS LENKŲ-BOLŠEVIKŲ KARAS.

MASKVA, spal. 3. — Vietos lenkų atstovas iškeliavo Varšavon asmeniškai pasitarti su savo valdžia.

Nežiurint militarių demonstracijų visuose dideliuose Rusijos miestuose ir visur bolševikų šukavimų, jog lenkai su rumunais suokalbiauja pulti Rusiją, tačiau visuomenėje viršija nusistatymas, kad lenkų su bolševikais karas šiandienėgeistinas.

Iš visako matosi, kad Varšavos valdžia išmokusi jau per daug "bluffuoti." Nes pati Varšava nenori karo ir neturi net tam tikslui reikiamo ištekliaus.

"SHIPPING BOARD" NEPARDUOS LAIVŲ.

Perpigiai pasiūlyta už laivus.

WASHINGTON, spal. 1. — "Shipping board," kurs šiandien turi 164 medinius laivus savo žinyboje, nusprendė kol kas tų laivų neparduoti. Ships Construction and Trading kompanija seniau buvo pasiūlymusi pirkti laivus. Už kiekvieną laivą pasiūlyta po 2,100 dolerių. "Shipping board" su tuo pasiūlymu sutiko. Tačiau "board" gavo augštesnius pasiūlymus, taigi tos kompanijos pasiūlymą ir atmetė.

Paminėta kompanija tokiu "boardo" pasiūlymu nepatenkinta. Sakoma, ji kreipsis teisman ir pareikalauts sau teisėto atlyginimo. "Shipping board" savo žinyboje turėjo viso 287 medinius laivus. Iš tų 50 atidėta pontoniniam tiltui skersai Hudson upės; 33 laivai atidėta kitokiems tikslams, 30 parduota, 10 veikia bus parduota, tad pardavimui liks tik 164 laivai.

Vieną laivą nežinomos tikrai vertės "boardas" paves Armour kompanijai. Karo metu vienu tokiu mediniu laivu buvo vežama Europon Armour mėsą. Laivas su Armour kompanijai už nuostolius norima laivu atlyginti.

NAMŲ STATYME KRIZIS PEREJES.

"Chicago Building Trades Council" aną dieną turėjo susirinkimą. "Council'o" prezidentas po susirinkimo pranešė, jog namų statymo krizis Chicagoje perėjo. Nes susirinkime nubalsuota kaip šiandien visoms amatų unijoms grįžti darban ir dirbti už teisejo arbitro paskirtą užmokesnį. Tuo metu teisėjas arbitras turės progos peržiūrėti užmokesnį ir pagal reikalą pataisyti.

Tečiau karpenterių unija nenori nei klausyti grįžti darban už mažesnę užmokesnį. Spėjama, kad karpenteriai darys nesmagumus. Tik jie vieni visų kitų unijų nusistatymui priešinasi.

"Council'o" susirinkime buvo kaltinami industrialistai agitatoriai, kurie kursto amatnikus nesutikti su teisejo arbitro nuosprendžiu.

TOTORIAI DIDŽIAI DĖKINGI AMERIKAI UZ SELPIMĄ.

Apie tai praneša angl. laikraščiu korespondentas.

MASKVA, spalio 3 (Ruso angl. laikr. korespondentas). — Teko buti mieste Kazaniuje. Tai Totorių respublikos (ji sukonfederota su sovietine Rusija) sostinė. Tenai mane priėmė tos respublikos liaudies komisarių pirmininkas Muchtariov savo ofise. Jis ofisą turi buste, kuriame kituomet gyveno Kazanias apirubės militaris komendantas. Šiandien tame buste yra liaudies komisarių ofisai.

Einant man akmeniniais laiptais bustan, pirmiausia perėjau sargybą, stovinčią žemutiniame augšte. Paskui susiduriau su apsiginklavusiu sargu kareivių, kurs rankose turėjo šautuvą. Jis stovėjo šalimais ofiso durų. Iš didelio priekambario, kur laukė ko tai keletas moterų, pagaliau inėjau ofisan.

Užpakaly rašomojo stalo ant sienos pakabintas didelis Lenino portretas. Ant kitų sienų kabo Karl Marx'o paveikslas; toliau paveikslas Sverdlovo, buvusiojo centralio sovieto pirmininko. Yra ir kitų mažesnių paveikslų. Sėdauisi ant minkštos sofos.

Komisaras jaunas.

Muchtariov (jis skaitosi respublikos premieras) eina vos 24 metus. Tuo metu jis prie stalo peržiūrino kokius tai dokumentus. Pagaliau štai ką jis nusakė apie save: "Esu valstiečio totoriaus į namų statymą. Jau paaiškėjo, kad bankos namams statyti nelabai nori skolinti pinigų. Gi jei skolina, tai ima augstus nuosimčius ir nepaprastai didelį komisą.

Gal ir kai kuriems bankininkams bus pagrumota teismu. Nes čia teismo grumojimais kuone viskas pasibaigia.

skurų ir batų išdirbimo. Karo laikais dirbtuvėse dirbo apie 15 tūkstančių darbininkų. Pereitą žiemą dirbo apie 65 tūkstančiai. Taigi atrodo, kad jie veltui dirba. Gi kas taip dirba, suprantama, be prievartos to nedaro.

Anot Muchtariovo, pirmiau visas dirbtuves kontroliavo komisari. Bet kuomet Maskvos valdžia leido pagaliau dirbtuves vesti ir pašaliniam kapitalistėliams, taigi kuone visos dirbtuvės atiduotos nuomon mažiesiems kapitalistams. Tik dideli kapitalistai šiandien visoje Rusijoje nepakenčiami. Bet maži gali gyvuoti. Nes be jų negalima nei patiems komunistams apsieiti.

Respublika jauna.

Ligi 1920 metų totorių apgyventi plotai prigulėjo Rusijai. Paskui nuo Maskvos valdžios išsiurpinta turėti autonominę sovietų respubliką. Taigi šiandien totorių respublika yra laisva, bet sufederuota su sovietine Rusija.

Muchtariov totorių vardu prašė korespondento išreikšti padėką Amerikai už šelpimą totorių vaikų, kuriuos netikėtai palietė badas. Nors Amerikos pašelpa totoriams nedidelė, bet yra didelės vertės. Dauguma totorių pirmiau nežinojo, kas yra Amerika. Šiandien Amerikos vardas kiekvieno lūpos, visur girdimas.

BANKININKAI IMAMI NAGAN.

Valstijos legislatyvė komisija šiandien veda tardymus, kaip Chicago bankininkai atsinešę į namų statymą. Jau paaiškėjo, kad bankos namams statyti nelabai nori skolinti pinigų. Gi jei skolina, tai ima augstus nuosimčius ir nepaprastai didelį komisą.

Gal ir kai kuriems bankininkams bus pagrumota teismu. Nes čia teismo grumojimais kuone viskas pasibaigia.

LIETUVOS TREMTINIAI IS RUSU.

Washingtonas, IX. — 27 d. (Liet. Inf. Biuras) Eltos pranešimu tremtinių ir belaisvių grąžinimo skyrius praneša, kad š. m. rugsėjo 3 d. atvyko iš Rusijos 705 tremtiniai iš Samaros, Smolensko ir Vitebsko. Rugsėjo 3 d. atvyko iš Sibiro 637 tremtiniai.

IS ANGLEKASIŲ SUVAŽIVIMO.

INDIANAPOLIS, IND., spal. 3. — Suvažiavimas nutarė surinkti specialin fondan pusantri milijono dol. Pinigai bus surinkti specialėmis nuo narių mokesčiais. Nepasakyta, ko kiems tikslams reikalingas tas fondas.

Nutarta priešintis užmokesnio sumažinimui, nors prisiegtų pakelti streikas.

Prieš Kansas valstijos industrializacijai įstatymą kova bus nukelta augščiausian šalies telisman.

Atvažiuoja M. Yčas

P-nas Mickeliunas, Centralės Paskolos Apskričio pirmininkas, gavo spalio 1 d. telegramą iš Finansų Misijos, kad p. M. Yčas, ką tik atvykęs iš Lietuvos, atvažiuoja Chicagon ga!

spalio 8 dieną. Žada padaryti Chicagoje bent tris prakalbas. L. Laisvės Paskolos reikalais ten kur kvota dar nėra išpildyta. Pasinaudokime gera pro ga!

LENKŲ ŠNIPAI PAVOGĖ DU ORLAIVIUS.

KAUNAS, (Elta). Varšavos rugpjūčio 29 d. radio paskelbė, kad rugpjūčio 27 d. Lietuvos aeroplanai pasirodė ant Zeligovskio okupuotos teritorijos ir kad jų du buvo lenkų artilerijos ir aeroplanų numušti, o trečias nuskridęs atgal. Lenkai paskelbė, tai esąs karų paliaubų laužymas iš Lietuvos pusės. Ištikrųjų gi rugpjūčio 27 d. Komandel, Vokietijos pilietis, buvęs didžiojo karo metu lakunu Varšuvoje, o dabar laisvai samdomas mechanikas musų aviacijos daly, ir Lietuvos pilietis Vladas Micevičius, buvęs rusų armijos savanorių prancūzų fronte, paskui priskirtas prie Hallerio lenkų kariuomenės ir su ja atvykęs Varšavon, demobilizuotas 1919 m. gruodžio 1 d., šių metų liepos pabaigoj sugrįžęs Lietuvon ir gavęs mechaniko vietą musų aviacijoje, išgavę apgaulingu būdu du orlaivius, išskrido 8 val. iš Kauno aerodromo ir nesugrįžo. Įvykęs po šio fakto tardimas parodė, kad Komandel turėjęs ryšių su Varšavos Vokietija. Abu, Komandel ir Micevičius, palaikę santykius ir su lenkais karininkais artimus ryšius prie Tautų Kontrolės komisijos Kanne, pirm išleikimo Micevičius gavęs iš Lenkų ryšio karininkų, prie Kontrolės Komisijos čekį 400 frankų. Abu pavogti aeroplanai buvo nešarvuoti, neturėjo ginklų ir progstančios medžiagos. Lietuvos vyriausybė kreipėsi į Tautų Sąjungos Kontrolės Komisiją, prašydama daryti žingsnių, kad išgavus pavogtus aeroplanus ir nusikaltusius lakunus.

stovai. Tartasi del tolimesnio Pabaltijurio valstybių sąjungos realizavimo, labiausia bendro apsigynimo ir ekonominės srityse. Derybose prieita prie svarbių nutarimų. Derybos turėjo visai slaptą pabudį.

GENEVOJE TYLA.

KAUNAS, (Elta). Apie Gėnevos posėdžių rezultatus tarpu nėra gauta žinių. Atrodo, jog tarybos ligi p. Galvanauksui neatvykus, netarės sprendžiamosios reikšmės.

INDOMI PRIEŠGINYBĖ.

Savame laike Chicago Heighths areštuotas Francis Borrelli. Jis dirbdino spirita (alkoholi) ir pardavinėdavo. Jo byla dar nepasibaigusi.

Kuomet apskaityta, kiek jis savo padirbto alkoholio galėjo parduoti, vietos federalių mokesčių kolektojus nuo Borrelli reikalauja 8,000 dol. mokesčių už parduotą alkoholį. Priešingai grumoja užimti jo nejudomą savastį, jei laiku nebūs užmokeska reikalaujamoji suma.

Borrelli advokatas tvirtina, kad mokesčių reikalavimas neteisėtas, priešingas prohibicijos įstatymui.

Advokatas sako, kad jei reikalaujami mokesčiai būtų užmokeskti, tai alkoholio išdirbimas būtų legalizuotas.

Tuo klausimu byla atsidurs teisman. Ir vėl "sausiojo" įstatymo stiprumas ir teisotumas bus išmėgintas.

JERSEY CITY, N. J., spal. 3. — Gaisras sunaikino Erie geležinkelio prieplauką No. 9. Nuostolių — vienas milijonas dol.

TOKYO, spal. 3. — Suv. Valstijų gen. Wood Japonijoje. Lankėsi pas mikadą, Japonijos imperatorių.

SKAITYKITE IR PLATINKITE "DRAUGĄ"

ORAS. — Šiandien vėsiau; pramatomas lietus.

PINIGŲ KURSAS.

Svetimų šalių pinigų vertė, mainant nemažiau 25,000 dolerių spalio 1 buvo tokia pagal Merchants Loan & Trust Company:

Anglijos sterl. svarui	3.70
Prancijos šimtui frank	7.12
Italijos šimtui lirų	4.14
Vokietijos šimtui mark.	.81
Lietuvos šimtui auksinų	.81
Lenkų šimtui markių	.02

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRAŠTIS

"DRAUGAS"

Enia kasdieną išskyrus nedėdienius
PRENUMERATORIAI KAINA:
CHICAGOJE IR UŽSIENYJE:
Metams \$8.00
Pusmeti 4.00
SUV. VALST.
Metams \$6.00
Pusmeti 3.00

Prenumerata mokasi išskaita. Laiškas skaitosi nuo užrašymo dienos ne nuo Naujojo Metu. Norint permaitinti adresą, vinda reikia prisistiepti ir senas adresas. Pinaigal geriausia siųsti išperkant krasoje ar eksprese "Money Order" arba įdedant pinigų į registruotą laiška.

"DRAUGAS" PUBL. CO.
2334 S. Oakley Ave., Chicago.
Tel. Roosevelt 7791

SVETIMŠALIŲ KLAUSIMAS.

Gyveną Suv. Valstijose svetimšaliai neduoda ramybės čiagimiams šovinistams reacionieriams. Jiems vis rupi koki nors būdu svetimšalius varžyti, užnerti ant jų nelaisvės pančius, ap sunkinti jiems kartais jau ir taip nepakenčiamą čia gyvenimą.

Jei tie šovinistai veikia prieš radikalius gaivalus, niekas negali tam veikimui priešintis. Nes radikalai suokalbina prie šalis vyriausybę. Jie nori griauti šiandieninę valdžios formą. Nori įvesti čia bolševistinį terorą.

Bet jei tie patys šovinistai veikia prieš ramiusus svetimšalius darbininkus, tokiai jų veikimas yra nedovanotinas ir pasmerktinas.

Šiuo kartu kongrese pakeltas sumanytas visus šioj šaly svetimšalius, pradėjus 14 metų amžiaus kas metai priversti registruotis. Užsiregistruojant priversti juos mokėti po du dolierių pagalgę.

Kam tas norima daryti? Kad veikiau svetimšalius suamerikoninti. Kad jų pačių mokamomis pagalgėmis iš jų širdžių išplėsti įgintą mintį ir žodį. Kad juos su prievarta priversti tarnauti svetimiems dievams.

Ir jei šovinistams reacionieriams pavyktų atsiekti savo tikslą, suprantama, svetimšaliams būtų padaryta didelė neteisybė. Ta neteisybė būtų didelė dėmė ant šalies demokratijos emblemos. Prasiidėtų čia nepaprasti persekiojimai ir reakcija, kuri neduotų jokios garbės laisvai respublikai.

Kituomet mūsų garbingas kongresas skelbė neatlaidžią kovą Vokietijos reakcijai. Prie tos kovos prisidėjo žymūs dalis ir svetimšalių. Taigi tas pats kongresas, yra vilties, nekuomet nesutiks, kad šion šalin būtų įvesta reakcija.

Kuomet retkarčiais svetimšaliai atsiliepia apie daromas kai-kur jiems šovinistų neteisybes, šovinistai tuojau atsauja: "Jei tas tau nepatinka, tai eik sau ten, iš kur atėjai".

Pirm keliolikos metų tie patys šovinistai taip nesakė. Nes svetimšaliai buvo reikalingi šaliai krauti turtus. Šiandien jie jau kitaip kalba.

LIETUVOS PILIEČIAI.

Lietuva, nors da neužbaigus darbo su savo įvairiais priešais, nors turi daug vargo dėl jų, vienok jai netruksta duonos ir prie duonos. Apie jos gerovę eina pasakos plačiai. Del tų aplinkybių ji tampa "numylėta" šalimi. Visuose plačios Rusijos kampuose atsiranda "ištikimų ir tikrų "Lietuvos" piliečių". Visi jie skubinasi į "numylėtą" tėvynę, kad jai padėtų.

Tokiais, piliečiais" daugiausia yra žydai. Iš Lietuvos jie malonėtų pasidaryti sau naują "žydų žemę". Kolei Rusijoje nebuvo bado, tai jie tenai sovietuose komisaravo ir varo visokias žydiškas spekulacijas. Kuomet ten pritrūko duonos ir "biznis" jau neina, jie dabar jau Lietuvos piliečiai. Mielai į ją spraudžiasi, viena, kad ras duonos, o antra, gal pasiseks ir Lietuvoje padaryti sovietus. Kokis tai būtų puikus gyvenimas.

Bet Lietuvoje prieš tokius piliečius jau ima kilti balsai. Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės ginėjai mato tuose prisimetusiuose Lietuvos piliečiuose naują pavojų ir šaukia nuo jo gintis.

Ištikrųjų, kokis tai vargas tai Lietuvai. Turi kovoti ir kovoti be pertraukos, kad ne su vienokiais, tai su kitokiais priešais. Vienus pavojus nutums, tai žiūrėk nauji užplaukia.

Tie pavojai tuo sunkiai einą prašalinti, kad daugybė Lietuvos valdininkų truksta sąžiningumo ir supratimo. Daug dalykų daro, kaip tikri vėplos. Visokiems sukčiams daro palengvinimus, o geriems žmonėms tai ir labai daug tenka kartais nukentėti.

Neką padarysi. Niekur naujai išsikursieji nesidžiaugia tobulumais. Ir taip dar Lietuvoje daug geriau, kaip kur kitur.

Daug Lietuva gavo atgal savo gerų piliečių iš Amerikos, daug da gaus, susilaukia nemaža gerų žmonių iš Rusijos, į kurią jie prievarta buvo išgrusti. Toki bus gera Lietuvai parama. Tat ji da geriau galės gresiančius jai pavojus iš lauko ir iš vidaus prašalinti ir ramiai sau gero vėję gyventi.

Amerikiečių lietuvių priedermė remti Lietuvą; padėti jos geriešiams piliečiais kelti šalies gerovę viduje ir apginti nuo prieši.

Yra Lietuvos priešų iš jos pačios vaikų tarpo ir čia tarp Amerikos lietuvių. Čia jie šaukia nieko neduoti Lietuvai, nepirkti Laisvės bonų. Žinoma, jie to nori labai. Jie žino, kad visoki bolševikėliai žydeliai ir kitoki prasišpraudžia į Lietuvą, jie žino, kad pačioje Lietuvoje veikia jų sėbrai — judos, parduokai, ir tai žino ir supranta, kad jei tikri ir ištikimi piliečiai, jų suvedžiojimų paklause, nerens Lietuvos laisvės ginėjų, tuomet jie įvykdins savo pragarinus planus.

Tuomet Lietuva virstų griuvėsiais ir daugiau nelaimių ją pasiektų, kaip Rusiją. Tat geriems piliečiams reikia budėti ir Lietuvai padėti.

"DRAUGO" KORESPONDENTAS VILNIUJE.

Tęsinys

Vilniaus ypatybė yra ta, kad telefonus teturi tik valdžios įstaigos. Privatiems asmenims, jei kam ir leista, tai tik labai ištikimiams p. Zeligowskio valdžiai. Tuomi žvilgsniu mažieji liuosos Lietuvos bažnytkiemiai yra laimingesni už lenkų pavergtą Vilnių, nes Lietuvoje visuose bažnytkiemuose valsių raštinėse yra telefonų ir kiekvienas gali jais naudotis.

Aušros Vartai.

Buti Vilniuje ir neužteiti Aušros Vartų koplyčią lietuviui katalikui ir nepritinka ir beveik negalima. Nuėjau tat ir aš. Aušros Vartų gatvėje žmonių kur kas mažiau negu būdavo carui Lietuvą valdant. Tada į Vilnių atvykdavo meldžionių iš visos Lietuvos, dabar jau negalima. Ant šalvygatvio klupančių nebuvo nei vieno, laiptai iš gatvės į koplyčią taip-gi buvo tušti. Pačioje koplyčioje buvo trys moterys, vienas civilis senas vyras, vienas kareivis ir aš.

Pasimeldęs nulipau žemyn ir praėjęs pro šv. Teresės bažnyčią truputį dairiausi, kaip žmonės apseina Aušros Vartų gatvelėje, kurioje seniaus niekas nebudavo su kepure. Labai maža ten buvo praeinančių žmonių, važiuojančių nebuvo nei vieno. Civiliai, kaip seniaus, visi nusiima kepure eidami ta gatvele, bet karininkai vieni nusiima, kiti ne. Jie pripratys visus negerbti šventąją vietą.

Universitetas.

Vilniuje jau atidarytas ir veikia lenkiškas universitetas. Jame profesorauja žinomas originalas lenkas iš Lomžos apygardės p. V. Lutoslawski. Ten pat profesorauja ir kun. Br. Zagallowicz iš Kauno. Yra ir daugiau profesorų iš įvairių Lenkijos vietų, bet man neteko sužinoti jų visų.

Didžiausia universiteto klu-

IŠ MUSŲ CENTRO.
AM. LIET. R. K. FEDERACIJOS XI. KONGRESO (1921 M. BROOKLYN, N. Y.) REZOLIUCIJOS.

(Tęsa.)

II. SVIETIMO SRITIS IR KULTūros VAJUS.

1. Skaitydami pribrendus augštesnės lietuvių mokyklos klausimui Amerikoje, randame reikalo kurti lietuvių kolegiją, darant tuo tikslu sutartį su kunigų Marijonų kongregacija, arba tolygių kelių beieškančių, beto.

Matydami skurdžią padėtį katalikiškos moksleivijos Amerikoje ir užsieniuose ir gyvą reikalą teikti jai medžiaginę ir moralę paramą; taipat,

Suprasdami neatidėliotiną reikalą pagelbėti Lietuvos Katalikų visuomenei, bekuriant katalikišką universitetą,

Federacijos kongreso atstovai, tiems reikalams visa širdimi užjausdami ir jų neatidėliotinumą pripažindami, nutaria:

a) Laikyti nuo lapkričio mėn. pradžios, 1921 m. iki užgavėnių 1922 m. po visas Amerikos lietuvių kolonijas kultūros vajų, pasistengiant surinkti viršminėtiems reikalams nemažiau, kaip \$50,000.00.

b) Tuo tikslu Federacijos kongresas atsiliepia į visas lietuvių katalikų parapijas, centralines organizacijas, vietines draugijas ir į pavienius asmenis, taipat į katalikiškus laikraščius, kad minėtąją vajų remtų visomis savo išgalėmis.

c) Aukos gali būti skiriamos ir atskirai kiekvienam iš nurodytųjų tikslų.

d) Aukos, surinktas bendrai per kultūros vajų, nepaskirtas aukotojų atskiram tikslui, paversti skirstyti Federacijos Centru.

2. Kongresas kreipia domes Federacijos apskričių ir skyrių į neatidėliotiną reikalą rengti vakarinius kursus, pas-

kaitas, isigyti nuosavias skaityklas ir knygyvus.

III. LABDARYBES SRITIS.

1. Matydami apleistą gailestingumo dirvą, tvarkysime ir gelbėsime misijų, našlaičių, ligonių, bepročių ir kitokius reikalus.

2. Dideliai pribrendus reikalui steigti Gailestingumo namus mūsų pusę Tautos Fondo labdarybės našlaičiams bei seneliams, bent sekeijos įeigų su-naudosime gailestingumo darbams Amerikos lietuvių tarpe. Federacijos valdyba tas aukas skirstys sulig reikalo.

3. Federacijos Centro valdyba pasiskiria vieną tuo tikslu Labdarybės Direktorių, kurs organizuoja bei tvarko labdarybės kuopas po visas kolonijas.

4. Tautos Fondas kelia Labdarybės vajų nuo užgavėnių iki seimui.

IV. NAUJI OBALSIAI.

A. Naturalizacijos reikalai.

Am. Liet. R. K. Federacijos XI kongresas, Brooklyn, N. Y. 29 rugpj.-2 rugsėjo 1921 m.), indamas domėn, kad a) lietuvių ateivių likimas Amerikoje yra apgelėtinas, kaip civiliu, taip ir ekonominiu žvilgsniu, pakol jie nepatampa pilnatiesiais Amerikos piliečiais; b) kad katalikai ateiviai ir savo moralų priedermių ir savo tikybos laisvės žvilgsniu — turi visomis savo pajėgomis dėtis su Amerikos katalikais kovodami su priešininkais už privatinų mokyklų ir jų tikybines ir politines teises; c) kad katalikai ateiviai gali paremti tą katalikų kovą tik budami Suv. Valstijų piliečiai, —Kongresas nutaria: pastatyti lietuvių ateivių naturalizacijos reikalą pirmon eilėn savo rupešniū ir darbu ir toje srityje išvystyti per savo skyrius kuoplačiausį veikimą. Federacijos Centro valdyba įgaliojama susižinoti tuo reikalu su "Catholic Welfare Council" ir po jo direktyva sudaryti tai visai akcijai reikalingą aparatą. (Pabaiga bus)

LIETUVAITĖ
Lermontovo poema.

(Tęsinys).

VII.

Štai vakariene priuoshė vergai.
Spalvuotos liempas žybčioja margai.
Ant stalo brangus kodis su vynu,
Kurį Arsenis papročiu senu
Iš aukso taurės siurbia pro dantis
Kad juom užliejus tamsiasias mintis.
Čia pat Giedra prie jo šalia.
Daboją ji šnairiaja akele,
Yt klausdama, ar šiandien jo žvilgys
Jai džiaugsma ar liudnumą įsakys.
Suprato tuoj, ką jo žvilgys kalbėjo
Ir dirbtini juokai jau suskambejo.
Ji šypsos tai ir glaudžiasi meiliai;
Jis juokiasi drange, tikėdamas jai;
Aplėbęs, glaudžia ją. O jos lengva
Graži yt stinros linksta štai galva.
Yt rožės kvapnsnų, švelnų yt šilkai
Pabiro tankūs jos gelsvi plaukai
Ir užtiesė lengvu skystu šydu
Jo veidą, pažymėtąjį kardu;
Akyse jo slapta ugnis liepsnojo,
O ji, meiliai pažvelgus, klausia jojo:

"Ar tu myli mane?" — "Dar klausiu tu!"
Sušuko jis, — Ar pernešti kartu
Tiek smugių ir skaudžių aukų galėt
Arsenis, jei tavęs nebemylėt!?
Arsenis negalėt tavęs priglaust,
Jei meilės karščio širdyje nejaust.
Giedrut, iš manęs tu nesitydiok!
Pas tavo kojas man dangus, žinok.
Man pragaras tarp sielvartų žmonių...
Mačiau gyvenime gražių ponių,
Bet be tavęs gyvent man but koku...
Aš prie tavęs jaučiuosi nekaltu,
O be tavęs esmi žiaurus, baisus...
Tik tuomet užmirštu žiaurius jausmus,
Laimingu aš save tada jaučiu,
Kada vien prie tavęs prisiglaudžiu. —
Švelnučio tavo kvapo iš burnos
Brangiausi kvėpalai man neatstos.
Matyt, tu užgimei vien kad valdyt —
Tą mano meilė gali pasakyt.
Giedrut, aš vergas tavo — ne dalios!
Nes neverti tavęs vergučiai jos.
Tikėk, skirta tu man, aš skirtas tau, —
Kitaip negali but, tą aš matau!" —

VIII.

"Kad tikrai tu mylėtumei mane, —
Prabilo ji, priskerkus yt sapne, —
Aš negyvenčiau štai pilyj šitoj.
Sakai, ji mano buk; o kas man joj?
Pilis puiki, pažvelgus akimi,
Tečiau jos turtai širdžiai svetimi.
Sodne upelį tyrą čia turiu,

Bet upę tą vadina ne Neriu;
Ir vėjas rumuosna pilies tavos.
Neužneša dainos iš Lietuvos.
Aš laisvės trokštu nuo pirmų dienų!
Be laisvės kas iš tavo dovanų?
Gražink man laisvę, jei mane myli!
Nenori ką? Sakyk, kō dar tyli!"
Taip užbaigė smarkiu balsu Giedra.
Krutinėj jos pakilo vėl audra,
Akyse degė klaikęs žiburiai...
Tat atsisukusi nuo jo žiauriai,
Nuėjo savo kambarin skubiai. —
Arsenis žvalgėsi liudnai į ją —
Be laisvės atiduotų jai viską,
Kad gaut nors vieną meilų žvilgį jos,
Kurio patsai dangus jam neatstos...

IX.

Bet kas per svečias beldžias į vartus
Nakties metu drąsiai štai tris kartus?
Iš kur keleiviai? Kō jie nori čia?
Gal pilį mano apiplėšt nakčia?
Išgirdęs beldžiant, šuo kieme sulijo —
Ir sargas tuoj iš miego atsistojo.
Pribėgęs pas vartus: "Kas?" klausia jis.
Ir girdi: "Leiskit! Taip tamsi naktis...
Paklydom... Klaidžiojom. O čia tikra
Štai kyla, renkas, kaip matai, audra.
Ieiskite sušilti mus bent kiek!
Ir, tikim, mus meldimas neis perniek.
Už svetingumą padėkosim mes,
Ir atsilyginsim už jus vaises!"
Nesakė nieko sargas jiems į tai,

Tik raktas sučiarskė spynoj piktai,
Ir, atidares žaltario vartus,
Įleido kieman vyrus du raitus.
I rums šviesdamas yeda jis svečius;
Šie seka ji taisydami ploščius;
Nors sargas, lydint juos, ir pastebėjo,
Kad ten po apsiaustais lyg kas žibėjo,
Bet nekreipė į tai net atydos. —
Kratyt svečius nebuvo mat mados.

X.

Arsenis kviečia juos tuojaus stalan, —
Ir, čia prisėdęs draug pačian galan,
Vaišyti bando ir kalbėt su jais.
Bet jo svečiai rimtais, ramiais veidais
Ir maža kalba, valgo dar mažian.
Jų vienas jaunas, kitas senis jau,
Nors rusų kalbą šiaip bei taip vartojo,
Bet, aišku, meldėis jie kalboj ne toje.
Jaunesnis gi kalboj klaidų sunkių
Nedarė. Kažin kodel tik akių
Visai neatitraukė nuo Giedros
Jis gaudė žvilgį jos akies žydrios.
Nors žvilgį jo Arsenis pastebėjo,
Bet jam visai jis nieko nekalbėjo.
Tik jai, matyt, pažįstamas buvo jis;
Pažino jo, matyt, gilius akis.
O gal tik priminė ką nors jis jai,
Bet žvilgis jo įstrigo jai giliai...
Ilgai į jauną svečią ji žiūrėjo;
Staiga tik atsiduso, suvirpėjo, —
Ir galvą atkreipė umai nuo jojo,
Širdis krutinėj smarkiai suplasnojo, —

Balta ranka akis užgniauzė ji,
Kad ašara nenuriedėt gali...
XI.

"Tu nubalai, Giedrut? "Aš susirgau"...
Ir savo kambarin nuvėję tuojaus.
Nubalus buk, bet jos galva karšta.
Krutinę užgulė sunki našta.
Prie lango atviro tat sėda ji
Kad nuramyt dirksnius naktis tyli...
Laukai apsigaubė rūkų skraiste.
Lakštutė čiauska nuostabiai raiste.
Toli ugnelė šviečia vien-viena.
O vėjas paprasta gaida liudna
Dainelę traukia tarp kampų pilies.
Ir debesiai iš vakarų šalies
Lengvučiai skrenda. Kaime ten šuva
Sulojo. O Giedra yt nesava
Garsų nakties tų klausos... Kiek minčių
Galvoj jos keitėsi sunkių, karčių!
Kad kas išvystų, kiek jai reik kentėt,
Beabėję kentėti jai padėt;
Jis, net nebandęs savo pajėgų,
Prisimtu dalį jos minčių baugų,
Kad jos veidai, šviteję kitados
Džiaugsmu ir meile, vėl be apmaudos
Nušvist galėtų meile ir džiaugsmu,
Kaip švinta debesy žara rausva.
Bet kas sujudint taip galėjo ją?
Ta paslaptis Giedros yr širdyje.
(Bus daugiau)

**ŠVENTOJO PRanciŠ-
KAUS ATMINČIAI IŠKIL-
MĖS.**

Pusiau vienuoliktos per di-
džiausias bažnyčios duris iėjo
gerb. klebonas Aleksandras
Skrypko su gerb. Lietuvos At-
stovu ir jo palydovais, p. Mas-

THE NATIONAL CASH
172 N. Michigan Ave.
Tarpe Randolph in Lake Gar
Chicago

REGISTER COMPANY
Telefonas Randolph 4600
vių Tiktai vienintelis ofisas
j.

Managing Operators for the U.

SHIPPING BOARD

Pulkim ant keliu 1.50

Užsakydami adresuokite:

"DRAUGO" KNYGYNAS

2334 Sp. Oakley Ave. Chicago, Ill.

"Draugas" Publ. Co.
2334 So. Oakley Ave., Chicago, Ill.

2334 So. Oakley Ave. Chicago, Ill.

Generalial Agentai Centralis ir Rytines Europos
NORTH GERMAN LLOYD, BREMEN

IS New York, tiesiai |
BREMENA — DANZIGA — LIEPOJU
Tiesioginis susisiekimas | LIEPOJU per Danzigą, Tiesus pirmajam nau
laivą, ant laivo
HUDSON Spalio 15, Gruodžio 3
PRINCESS MATOIKA Spalio 22 ir Gruodžio 10
POTOMAC Lapkričio 19, Gruodžio 24
NEW YORKO TIESIAI | CHERBOURG — BREMEN
Greitasis laivai plaukiantys po Amerikos Vėlavą
GEORGE WASHINGTON Spalių 4, Lapkr. 8, Gruodžio 8.
AMERICA Lapkričio 1, Lapkr. 20 ir Sausio 3

H. Clausenius & Co., General Western Pass. Agents
100 N. LA SALLE STR. CHICAGO. Telephone Franklin 4130
MOORE & McCORMACK COMPANY INC.
ROOSEVELT STEAMSHIP COMPANY INC.
UNITED AMERICAN LINES INC.
Managing Operators for the U. S. SHIPPING BOARD

THE NATIONAL CASH REGISTER COMPANY
172 N. Michigan Ave. Telefonas Randolph 4600
Tarpe Randolph ir Lake Gatvii Tiktai vienintelis ofisas
Chicagoj.